

FORORD

Evaluering

- hvad skal vi kunne?

Den danske pædagogiske tradition, inkl. sprogpædagogikken, har ikke interesseret sig særlig meget for spørgsmål vedrørende evaluering og testning. Kan det være at man i Grundtvigs fædreland har været tilbageholdende med at beskæftige sig med evaluering og evalueringsformer, et felt der forbindes med kontrol og for ensidig kvantificering?

Imidlertid har den moderne evalueringssforskning udviklet sig kraftigt i de sidste årtier, og visse steder i udlandet har man udviklet nogle nye perspektiver som det vil være meget spændende at inddrage i den danske diskussion om udvikling af sprogundervisning og kommunikativ kompetence i fremmedsprogene og i dansk som andetsprog. Derfor har vi valgt at udgive et nummer af **Sprogforum** der fokuserer på evaluering af kommunikativ kompetence, og hvor vi bl.a. trækker på nogle udenlandske evalueringssforskere.

En af de nye udviklinger er læringsrelateret evaluering, og dette syn på evaluering er også ved at brede sig i Danmark: Hvor en traditionel prøve ligger ved afslutningen af et forløb og kontrollerer / måler de opnåede resultater, er læringsrelaterede evalueringsformer

led i læreprocessen: Læreren bruger evalueringen til sproglig vejledning, sprogtilegneren evaluerer sig selv (*self-assessment*), eller sprogtilegnerne evaluerer hinanden (*peer-assessment*). De pågældende kan f.eks. evaluere sig selv ved at føre dagbog / logbog eller ved at arbejde på deres sprogportfolio. De kan f.eks. evaluere hinanden i forbindelse med projektarbejde m.v.

Noget relativt nyt er også computerbaseret fleksibel evaluering: Sprogtilegneren arbejder sig gennem et softwareprogram der er indrettet sådan at det afpasser sig efter brugerens niveau: Hvis programmet konstaterer at sprogtilegneren (test-tageren) har gode scorere, begynder det at stille vanskeligere spørgsmål; hvis det konstaterer at brugeren scorer lavt, sænker den niveauet for spørgsmålene.

Nogle evalueringssforskere, bl.a. israeleren E. Shohamy, søger at sætte brugen af evaluering, prøver og tests ind i en større samfundsmæssig sammenhæng: Hvordan bruger man prøver i praksis? Hvilken indvirkning har prøver på sprogundervisningen og på sprogtilegnerne? Hvilken politisk og sprogpolitisk betydning har prøverne, både indholdsmæssigt og formmæssigt? Hvad

kan man forstå ved en evalueringsetik? Denne diskussion ville det også være spændende at have i Danmark.

Gennem Europarådets forskellige sprogprojekter er der ved at tegne sig en fælleseuropæisk politik vedrørende kriterier for evaluering af kommunikativ kompetence. Den har bl.a. udmøntet sig i publikationen *Common European Framework of Reference for Languages* og i udviklingen af Den Europæiske Sprogportfolio. Desuden arbejder den europæiske sammenslutning af sprogtestere (ALTE) med at udvikle moderne sprogprøver m.v. Disse tiltag kommer også til at få betydning for sprogevaluering og sprogundervisning i Danmark.

Vi lægger ud med **Sari E. Luomas** artikel *Hvad sker der inden for sprogtestning?* Luoma tager afsæt i de senere års fokus på sprogevaluering og opridser nogle centrale ændringer, herunder især udviklingen inden for anvendelsen af computerbaserede fleksible test- og evalueringsinstrumenter.

Marianne Hirtzel beskriver i sin artikel *Den Europæiske Sprogportfolio* portfolioprojektets forbindelse til *Common European Framework* og bestræbelserne på at udarbejde et fælleseuropæisk system.

Aase Brick-Hansen beskæftiger sig i sin artikel *Folkeskolens afsluttende prøver i engelsk, fransk og tysk* med prøvebekendtgørelsen og behovet for en revidering af denne ud fra de hidtidige erfaringer med prøverne.

Jens Peder Weibrecht afsøger i sin artikel *Prøveformer med IT i fransk og spansk* internettets rolle for udvikling af nye prøveformer med udgangspunkt i eksempler fra forsøg ved årsprøver og studentereksamen.

Elana Shohamy tager i artiklen *Demokratiske og udemokratiske dimensioner i evaluering* afsæt i et brugerorienteret perspektiv der lægger vægt på kort- og langsigtede samfundsmæssige konsekvenser af anvendelsen af tests inden for uddannelse, og nyere bestræbelser på at fremme testningens demokratiske dimensioner via kritisk testning og ud fra demokratiske bedømmelsesmodeller.

Else Lindberg giver i sin artikel *Studieprøven i dansk som andetsprog - en ny prøve* en karakteristik af den nye studieprøve i dansk som andetsprog der svarer til den hidtidige Danskprøve 2.

Else Brendholt, Tage Øe og Anders Hove skildrer i deres artikel *Skriftlig eksamen i engelsk i læreruddannelsen* opgaveudvalgets arbejde med at fastlægge kriterier og udarbejde modelsæt i forbindelse med formuleringen af eksamensopgaver i engelsk og fremlægger og begrundet resultaterne herfra.

Nick Saville skildrer i artiklen *Kvalitet og retfærdighed. ALTE's Code of Practice* det europæiske samarbejde omkring sprogevaluering der er forankret i ALTE. Foreningens bestræbelser på at fastlægge et fælles kodeks for praksis behandles indgående inden for de fire

hovedområder: Udvikling af eksaminationer, tolkning af eksamensresultater, bestræbelse på retfærdighed og informering af eksaminander.

Karen Sonne Jakobsen gennemgår i sin artikel *Evaluering og prøver i projektorganiserede sprogstudier* projektevalueringen som kompleks og kommunikativt krævende form og plæderer for at principper fra denne evalueringsform bliver anvendt ved evaluering af sprogfagenes færdighedsside.

Vibeke Toft Jørgensen kredser i sin artikel *Genren hedder eksamensopgave. Om den skriftlige prøve i engelsk til lærereksa-*

men om eksamensopgaven som genre og problematiserer genrebevidsthedens begrænsninger ud fra opgave- og bedømmelseseksempler i relation til den nye skriftlige lærereksamen.

For at præsentere og definere en række centrale begreber har **Michael Svendsen Pedersen** udarbejdet en *Ordliste*.

Kronikken *Hold på briller, professionalisme og arbejde* i dette nummer er skrevet af **Michael Svendsen Pedersen** og diskuterer det implicite sprogtilegnelses syn der ligger i de aktuelle integrationspolitiske udspil.

REDAKTIONEN
